

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Мартин Венец Димитров, Катедра "Предпродукция и продукция", Факултет "Екранни изкуства" – НАТФИЗ „Кр.Сарафов“, научна специалност Кинознание, киноизкуство и телевизия (филмово и телевизионно операторство)

Относно: представен дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление: 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност Кинознание, киноизкуство и телевизия

Автор на дисертационния труд: Димитър Кирилов Стойчев

Тема на дисертационния труд: „ДИГИТАЛНИ ТРАНСФОРМАЦИИ НА ИЗОБРАЖЕНИЕТО ПРИ СЪЗДАВАНЕТО НА НИСКОБЮДЖЕТНО КИНО В БЪЛГАРИЯ”

Научен ръководител: Доц. Росица Илиева

Кратки биографични данни за докторанта

Димитър Стойчев притежава магистърска степен от Техническия университет – София 1995г. с профили по информатика, автоматика, измервателна техника и програмиране. От 2005 г. заема длъжността „инженер компютърни приложения“ в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, като отговаря за инсталация, поддръжка и развитие на софтуерни системи, подпомагащи обучението във Факултет екранни изкуства. Висококвалифициран експерт с дългогодишен опит в сферата на компютърните технологии, аудио-визуалната продукция и дигиталната постпродукция. Работил е във водещи структури като „ПроСофт“ АД, „Пресгрупа 168 часа“, „СуперАрт“, като инженер в локализация на софтуерни приложения за предпечатната индустрия, предпечатна обработка на издания и е участвал в създаване и постпродукция на телевизионни материали. Притежава висока компетентност и професионална практика с водещи софтуерни платформи, като Adobe Creative Cloud, MS Office, DaVinci Resolve, както и повече от 20 години опит в производството на аудио-визуално съдържание, DVD ауторинг и телевизионен монтаж.

Участието му в състава на Националната техническа комисия към Националния филмов център от 2023г. до сега , потвърждава неговата репутация като професионалист с принос към развитието и стандартизацията на техническите процеси в българската филмова индустрия.

Предадените от Димитър Стойчев материали включват следните документи:

- дисертационен труд;
- автореферат
- автобиография
- справка за приносите на научния труд
- списък с публикации за периода 2021г.-2025г.

Нямам забележки относно предоставените данни.

Общо представяне и качества на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем от впечатляващите 408 страници, увод, четири глави, заключение, две приложения с интервюта и статистическа графика, богата библиография с 58 заглавия на български и английски език, както и 12 страници с линкове към интернет източници. Текстът съдържа 191 илюстративни материала сред които: кадри от филми, снимки и илюстрации. Във въведението на научната работа, в общата и характеристика, коректно се обосновава изборът на темата от позиция на изследовател. Обемът на текста, изложението му и изводите отговарят на изискванията за присъждането на научната и образователна степен доктор.

Представеният дисертационен труд от докторанта Димитър Стойчев на тема „*Дигитални трансформации на изображението при създаването на нискобюджетно кино в България*“ е актуално, перфектно структурирано и методологически издържано изследване, разглеждащо комплексното взаимодействие между новите технологии и процесите на филмопроизводство. Стилът на изложение е ясен и прецизен, демонстриращ задълбочено познаване на материята и умение за систематизация.

Авторът подхожда комплексно, обединявайки исторически анализ, технологична информираност, креативни подходи и икономическа аргументация. Анализира дигиталните трансформации в постпродукцията и начинът по който се предоставят нови възможности за визуално въздействие, прилагане на ефекти и оптимизация на производствения процес. Основният акцент е поставен върху нискобюджетното кино в България, за което цифровите технологии се явяват възможна перспектива за художествено и пазарно оцеляване.

Трудът е организиран в четири основни глави, всяка с ясно дефинирани цели, самостоятелна структура и последователна методология, като дисертантът върви от теория към практика, от глобалното към българския контекст. Подходът му е системен, последователен и добре аргументиран. Въведението проследява подробно как киното се ражда от стремежа да се разказват истории чрез образ и как този процес е тясно свързан с технологичния напредък.

Първата глава прави солиден исторически преглед на визуалната технология – от камера обскура и ранните опити на Аристотел и Алхазен, до братя Люмиер и Жорж Мелиес. От класическата лента до появата на оптичния принтер, задната прожекция, хромакей и различни визуални ефекти.

Втората глава е за съвременните дигитални технологии в киното. Набляга се на етапа на постпродукция, мястото в което се осъществява напълно потенциалът на дигиталните визуални трансформации. Разглеждат се техники като дигитален монтаж, цетова корекция, компресиране и работа с прокси файлове, както и ключови софтуери като Premiere Pro, DaVinci Resolve, After Effects и Photoshop. Обяснени са като цели екосистеми, които променят работния процес. Отделено е внимание и на Adobe Creative Cloud – платформа, предлагаща ефективни решения за съвместна работа, особено при нискобюджетни и дистанционни продукции.

В третата глава Стойчев разработва практически възможности за дигитална трансформация във всички етапи на филмопроизводството – от предпродукция до разпространение. Авторът демонстрира високо ниво на професионално познаване на процесите, включително в технически чувствителни зони като работа със светлина върху обекти на хромакей, елиминиране на отражения и прецизно отделяне на елементи в сложни сцени. Представя конкретни казуси, свързани с използване на зелени/сини екрани, проследяване на движение и работа с осветление върху хромакей фон. Анализира нови технологии като Project Fast Fill, Scene Change и Res

Ур, както и възможностите на AI за създаване на визуално съдържание от текст или изображение. Основният извод защитен с примери от световната и българската практика е: *AI не застрашава авторството, а го обогатява. Дигиталната среда спестява средства и създава качествено нови начини за разказване.*

Четвъртата глава е посветена на българското филмопроизводство. Дисертантът прави преглед на реалната ситуация у нас, кои технологии се използват и какви са ограниченията. Разглежда финансиращите механизми, нормативната рамка и националните стратегии, като подчертава ключови проблеми: фрагментарно финансиране, липса на устойчиви политики и ограничена като брой публика. Ценен принос са интервютата с професионалисти от филмовият бранш, които придават на анализа плътност и експертна тежест.

Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

Нямам критични бележки.

Обобщено заключение и становище

Димитър Стойчев формулира шест хипотези, които са аргументирано потвърдени в хода на изследването. Открояват се идеите, че дигиталната трансформация е ключът към развитието на нискобюджетното кино и че използването на визуални ефекти и генеративен изкуствен интелект повишава конкурентоспособността на българските филми. Тези технологии както улесняват продукцията, така и разширяват естетическите възможности на авторите. В същото време, изследването не пренебрегва и проблемите: липса на стабилно финансиране и целенасочено обучение, възпрепятстващи пълноценното внедряване на новите технологии.

Сред приносите на труда се откроява създаването на първата по рода си теоретико-приложна карта на дигиталните трансформации в българската филмова среда. Авторът предлага практичен модел за нискобюджетна постпродукция, базиран на работа с прокси файлове и облачни платформи, като вариант на актуално решение за независимите филмови екипи. Новаторски е и въведеният анализ на AI инструменти за визуално

манипулиране, който добавя стойност към полето на филмовата теория в среда на бързо развиващите се технологии към 2025 г. Изследването запълва реална празнина в българската академична и практическа среда, базирайки се не само на теоретични постановки, но и на информация от снимачен терен и реални казуси.

Докторантският труд на Димитър Стойчев е съвременно и задълбочено изследване, умело съчетаващо теорията с практиката в един от ключовите процеси на днешното филмово производство – дигиталната трансформация. Със своя професионален подход, богатата изследователска база и актуална тематика, дисертацията има стойност с реален принос и е полезен ориентир както за академичните среди, така и за практикуващите в българската филмова индустрия. Авторът демонстрира професионален баланс между технологична експертиза, теоретична задълбоченост и практика, като предлага конкретни решения и свеж поглед в реалността на дигиталната ера. Темата е разработена компетентно, с ясно обособени цели, актуална методология и убедителни резултати.

Оценявам положително дисертационният труд, както и целият комплект документи, представен от докторанта и категорично гласувам с ДА. Предлагам на членовете на научното жури да присъдят на Димитър Стойчев научната и образователна степен „Доктор”.

София

11.05.2025 г.

Подпис:

проф. д-р Мартин Димитров